СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 9-го Марця 1899. | Число 10.

Календарь.

Марець.		
	Ч.	Тарасія еп.
	П.	Порфирія архіеп.
	С.	Прокопія прем.
	Н.	СЫРОПУСТ. Василія исп.
	Пн.	Евдокія
	В.	Өеодота
	С.	Евтропія. Зинона

Змѣстъ

Справы „Союза.“ — Що чувати въ свѣтѣ? — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ Канады. — Барылка. — Новинки. — Посмертни вѣсти. — Де-що цѣкавого. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Чому мы бѣдни? Стихи: Псаломъ Давида. — Пенсильванскій женихъ. — Оголошеня.

УВАГА.

Охотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара подъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Въ першôй половинѣ мѣсяця лютого с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

	Число въ гол. книзѣ:
St. Clair, Pa.	
Кардашинець Им.	1269
Поляньска Марія	1269
Simpson, Pa.	
Кдинакъ Дмитро	1270
Terryville, Conn.	
Лиґа Захаръ	1270
Духъ Павло	1271
Waterbury, Conn.	
Гомикъ Марія	713
Jessup, Pa.	
Турокъ Юрій	951
Pittsburg, Pa.	
Врабель Андрей	496
Домянчикъ Евз.	1271
Дошна Никита	1272
Малецкій Стеф.	1272
Павликъ Андрей	1273
Тилявска Ольга	1273
McAdoo, Pa.	
14. Цюпаско Сем.	1274
Centralia, Pa.	
15. Хованець Алекс.	513
Priceburg, Pa.	
16. Фалатъ Илько	1274
17. Пророкъ Андрей	1275
18. Русинъ Василь	1275
Yonkers, N. Y.	
19. Ґузый Иванъ	1276
20. „ Анна	1276
21. Фуджакъ Грицъ	1277
22. Михалякъ Омел.	1277
Mt. Carmel, Pa.	
23. Щипчикъ Стеф.	294
24. Воргачь Иванъ	294
25. Ґамбаль Вартолом.	350
26. Чухта Илія	1279
Edwardsdale, Pa.	
27. Линцьо Федоръ	176
Mayfield, Pa.	
28. Сернякъ Павло	1278
Jersey City, N. J.	
29. Курила Филим.	1278
30. Данчишинъ Мих.	1279
Shamokin, Pa.	
31. Ґецѣкъ Андр.	1118

Вже выйшли новй статуты „Р. Н. С.“ друкованй словацкою азбукою. Хто хоче ихъ мати, най увѣдомить мѣсцевого, а де такого нема, то гол. секретара „Р. Н. С.“

Ще разъ публично подаю до вѣдомости, що новй вôдзнаки не дають на боргъ, тôлько тымъ, котрй напередъ зложать належитость 85 цнт. Се длятого заведено таку практику, що за старй вôдзнаки многй члены не заплатили до днесь.

Ант. Бончевскій
секретарь.

ПРИСТУПАЙТЕ ДО „СОЮЗА“!

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Въ Франціи, якъ звѣстно, умеръ президентъ републики, а на его мѣсце выбрано сейчасъ нового. Кажуть, що той новый президентъ, котрому на имя Loubet, мае бути дуже приступный чоловѣкъ, а що найважнѣйше, мае вôнъ бути справедливымъ. Пôсля его выбору вырынула на верхъ партія роялістôвъ, котрй не хотять републики, а бажали бъ, щобъ у Франціи панували назадъ королѣ. Тому то роблять они рôзличного рода манифестаціи, розширюють вôдозвы въ имени князя орлеаньского, котрый мае охоту засѣсти на королѣвськôмъ престолѣ Франціи. Та мабуть не вдѣють они нѣчо, бо поліція глядить за кождымъ крокомъ тыхъ людей, а и народъ вже зжився зъ републиканьскою формою правлѣня и не захочесь ему короля.

Въ Нѣмеччинѣ тамошне правительство выганяе дальше чужинцѣвъ зъ границь своеи державы, а судьи за кожду слушну чи неслушну обиду цѣсаря засуджають людей въ тюрмы. Той цѣсарь Вільгельмъ, то вôнъ той гадки, що хто не есть живнѣромъ, той не може звати ся чоловѣкомъ, а найбôльше вôнъ побоюесь робôтничои партіи, то жь старáесь всѣми способами здавити еи. Одно лише забувъ вôнъ, що чимъ бôльше давити буде робôтниковъ, они зъ подвоеною силою лучити ся будуть въ одну свѣдомую своеи цѣли громаду.

Англия и Россія глядять на себе, якъ два закурѣченй когуты. Одни другихъ втопили-бъ въ ложцѣ воды зъ зависти. Розходить ся имъ о вплывъ въ Хинахъ, котрй хотѣли бъ якъ найскорше розшматувати. Россійскій царь хопивъ ся навѣть такого средства що склекуе конференцію всѣхъ державъ на те, щобъ урадити, чи можна-бъ розоружитись або бодай не зброитись дальше. Нѣхто не вѣрить въ успѣхъ той конференціи, а навѣть и сама Россія, бо зброить ся дальше.

Австрія переживае теперь кризу. Тамъ ще не покôнчено въ державной радѣ споровъ про языкове пытане. И здае ся не покôнчать. Зачувати, що въ Австріи хотять зробити такъ, щобъ народъ не выбиравъ пословъ до державнои рады, а лишь краевй соймы мають высылати делегатôвъ, а справы національнй мають полагоджуватись въ краевыхъ соймахъ. Такимъ способомъ Русины въ Галичинѣ були бъ лишенй на ласку и неласку галицкихъ шляхтичôвъ. Але и зъ ними въ Галичинѣ досыть скрутно. Богато маетковъ польскихъ шляхтичôвъ позабирали жиды, а они самй мусѣли шукати зарôбку, занимаючи добрй посады по краевыхъ банкахъ, гов. обеспеченя въ дѣлахъ повѣтовыхъ, краевыхъ и т. д. Тôлько-жь на тыхъ посадахъ такъ гарно справують ся, що лишь ихъ пусти межь грошѣ, сейчасъ гонуть тысячѣ. Послѣдными часами якась пошесть злодѣйска навѣстила польскихъ панковъ, бо чимало зъ той зеленковатои крови, мусѣло давати ногамъ знати, побоюючесь тюрмы за крадежѣ людскихъ грошѣ. Такъ то попсуесь шляхта. Та що-жь, не гоноровo, але здорово!

Американцѣ клопочуть ся Филипинами, пересвѣдченй теперь, що напытали собѣ непотрѣбно клопоту. Капиталісты не роблять собѣ нѣчо зъ того. Они и дальше лучать ся въ компаніи, черезъ що нищать дрôбныхъ промысловцѣвъ, а робôтникамъ знижають платню.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Оденъ крокъ напередъ

Недавно описавъ я въ „Свободѣ“, якъ красно вôдбувъ ся першій рускій баль дѣвочого братства св. Ольги въ Бруклинѣ, днесь знову не можу вздержатись, абы не написати за другій такій баль въ Джерзи Сити, котрый давало братство св. АА. Петра и Павла на доходъ церкви, дня 20. февруара.

Вечеромъ згаданого дня, около 7-ои годины, братство въ повнôй парадѣ, въ поясахъ и шапкахъ, при грѣ доброи банды, зробило маршъ по улицяхъ, що дуже зацѣкавило чужихъ. На передѣ несено американьску и бр. фану. Вôдтакъ брат. впровадило всѣхъ гостей до галѣ и начались танцѣ, но неодовга начали приходити бр. зъ околицѣ, переважно дѣвчата и начались привитаня, подôбно, якъ въ Бруклинѣ. Найбôльше зацѣкавило всѣхъ, коли музыка заграла маршъ и въ дверехъ показали ся школярѣ зъ джерзи-ситскои школы; два маленькй хлопцѣ на передѣ несли оденъ амер., а другій руску фану. За нимъ всѣ школярѣ парами зробили якъ „старй“ маршъ и уставившись въ коло, заспѣвали прикратно всѣмъ „многая лѣта.“

Коло 11-ои годины зроблено на серединѣ галѣ пôдвысшене, на котре высаджено малыхъ акторôвъ, котрй пописовались своими гумористичными штучками и красными декламаціями. — Вôдтакъ зъ старшихъ говорили въ имени парохіяльного комітету Діонѣзій Голодъ и Еміліянъ Шпакъ дякованъ всѣмъ прибувшимъ на баль въ имени бр. св. АА. Петра и Павла, секретарка бр. св. Ольги Анна Філякъ говорила прозою, „що робить піякъ.“ Л. Булиньска, зъ Бруклина декламовала зъ руками „Привитане“, школярѣ заспѣвали дуже гармонійне „многая лѣта“ и музыка знову зачала грати для охочихъ до таньцю.

Забава продовжалась до рана, всѣ бавились дуже красно. Казали люде зъ Джерзи Сити, що се бувъ першій баль, що вôдбувъ ся безъ сварнѣ и бійки, а се свѣдчить, що рускій робôтникъ пôзнае себе и хоче стати на рôвнѣ зъ другими народами. Найгôрше на бали выйшли джерзи-ситскй полісмены, бо надѣючись доброи добычи, якъ перше бувало, цѣлу нôчь заглядали до галѣ, но не було для нихъ нѣякого бізнесу. Англійскй газеты на другій день писали, що се першій разъ Русины робили баль, такъ якъ належить ся.

Повне признане належить ся о. Пôдгорецкому за ихъ працю на поли просвѣты и поступу. До недавна люде въ Джерзи Сити належали до найнезгôдлившихъ, чи було чого, чи нѣ, кождый „мудрувавъ“, а днесь майже всѣ пôзнали, що говорене непотрѣбныхъ бесѣдъ не доведе до доброго и подали собѣ руки до спôльнои працѣ.

Щасть Боже дальше
Въ передъ поступати,
Сварнѣ и незгоды
Вже часъ залишити!

Викторъ Гладикъ.

Зъ Derby, Conn.

Думаю, що неоденъ зъ читателѣвъ „Свободы“ хотѣвъ бы дознати ся де-що зъ нашои околицѣ, то я напишу. Робота у насъ иде досыть добре, майже всѣ фабрики робять повный часъ, а декотрй то и понадъ часъ, тôлько стали ся у насъ два выпадки такй, що рѣдко коли лучають ся.

Дня 15. февруара, оденъ полякъ Петро Поляковскій смарувавъ собѣ ноги при пецу бензиною, котра запалила ся. Вôдъ разу яли ся на нѣмъ лахи, жѣнка прибѣгла его ратувати тай на нѣй запалились лахи. Прибѣгли люде на помôчь, але вже запôзно, бо жѣнка другого дня померла, а еи чоловѣка попеченого вôдвезли до шпиталю въ Бріджпортъ. По нихъ остало двое дрôбныхъ дѣтей.

Михаилъ Маджикъ, родомъ зъ Бортного, повѣту горлицкого, умеръ пôдъ колами машины въ Derby, Conn. де вже працювавъ около 4 лѣтъ. Небôжчикъ упавъ пôдъ кола и знайшовъ страшну смерть на мѣсци 25. лютого о год. 7. вечеромъ; остали въ цѣлости лишь обѣ ноги и частина головы, а решту тѣла змѣсили кола до непôзнаня въ одну масу. Части тѣла зôбрано и поховано коштомъ компаніи, однакъ деякй части тѣла знаходять до днесь, що ихъ кола рознесли по всѣхъ закуткахъ. Небôжчикъ бувъ добре збудованый, числивъ около 38 лѣтъ, въ краю зôставивъ жену и 4 дѣтей, не належавъ нѣ до братства нѣ до „Р. Н. Союза.“ По тôмъ нещастю доперва компанія прийшла до головы по розумъ и сейчасъ казала кола окрыти дошками и заосмотрила

(Продовженє на другôй сторонѣ.)

ЧОМУ МЫ БѢДНИ?

Пилипъ Поступишинъ бувъ собѣ письменный. Письма вчивъ ся ще въ краю у старого дяка, що бувъ заразомъ вчителемъ и вчивъ людскій дѣти письма за мѣрки збôжа и пару дутковъ на рôкъ. Кождый, що выйшовъ зъ его школы — правда — не знавъ богато, але за те вынесъ якусь любовь и цѣну до всього друкованого, бо знавъ его вагу.

То-жь и Пилипъ, выйшовши зъ такои школы, бувъ такимъ. Газета мусѣла бути у него все, хоть неразъ було дуже коротко на той центъ. Бувало прійде недѣля або свято, посходять ся сусѣды, присяде старый родичь, а Пилипъ газету до рукъ и читае, а всѣ слухають. Неразъ ще до егомосця заходивъ и бравъ такй газеты, що щодня выходять.

Добре то кажуть люде: чимъ чоловѣкъ за молоду насякне, тымъ и на старôсть пахне. Такъ було и зъ Пилипомъ. Вôнъ вже пятнайцятый рôкъ въ Америцѣ, мае жѣнку и четверо дѣтей, такъ обовязки взбôльшили ся, а на газету мусить найти ся. Вôнъ бувъ предплатникомъ всѣхъ рускихъ газетъ, якй коли выходили въ Америцѣ, а теперь тримае „Свободу“, бере книжочки и пильно всьо вычитуе. Прійде недѣля або знайде часъ по роботѣ, то Пилипъ не иде до салюну, не засѣдае до компаніи за стôлъ, на котрôмъ стоить панта пива, але бере газету и читае; а часомъ навѣть въ голосъ, сли и жена мае часъ слухати. Якось ничь его не тягнуло въ компанію, не цѣкавили пустй балаканины, а часто и сварнѣ краянъ, не бувъ ласый на прійми и забавы, бо Пилипъ засмакувавъ въ чѣмсь лѣпшôмъ.

Правда, краяны не дуже его за се любили, а деякй по просту таки ненавидѣли, називаючи его то „гордымъ“, то „вченымъ“; але все таки коли прійшло листъ прочитати, або написати до краю, або треба було котрому чоловѣка, що знае англійску бесѣду а до того и пôдписати, то ишовъ до Пилипа, якъ до стору. А часто трафляло ся, що таки такъ зъ цѣкавости приходили на розмову, абы дôзнатись що чувати въ свѣтѣ, що пише газета. Тогды Пилипъ читавъ, а всѣ слухали.

Найпильнѣйшимъ слухачемъ бувъ таки найстаршій Пилипôвъ сынокъ, Миколка, котрому пішло на 12 рôкъ и вже третый рôкъ ходивъ до „побликъ скуль.“

— Тато! — сказавъ одного дня вечеромъ Миколка, — я хочу васъ щось спытати ся. Я ще вчера хотѣвъ то зробити, але що тато прійшли зъ роботы змученй, то я вôдложивъ на днесь.

— Но, що такого? — спытавъ, дивуючись, Пилипъ Поступишинъ.

— Вчера, въ школѣ, сказала намъ тічерка: „що въ тôмъ краю кождый може чогось доробити ся, сли вôнъ тôлько пильный и ощадный; и що всѣ міліонеры були колись также бѣдными людьми, а тôлько черезъ працю, пильнôсть и ощадность стали такими.“ — Якъ она то сказала, то я — вертаючи зъ школы — черезъ цѣлу дорогу собѣ мѣркувавъ и все гадавъ на васъ, тато, що вы такъ тяжко працюете и певно есьте ощаднй, а мы мимо того такй бѣднй. То-жь менѣ здае ся, що тічерка не сказала цѣлковитои правды.

— Такъ, такъ, мôй сыну! Ты добре собѣ мѣркуешь и я тѣшу ся, що такъ завчасу зачинаешь застановляти ся надъ тыми рѣчами. Уважай-же, я обясню тобѣ, — сказавъ Пилипъ.

— Знаешь, чому мы бѣднй? бо твôй отець не заробляе на тыждень тôлько, щобы выстарчило по людски выжививти и утримати тебе, твою матѣрь, твого брата и твои сестры; длятого мати мусить вôдъ часу до часу залишати свою домашну роботу и помагати той богатôй англичцѣ, щобы заробити пару центôвъ и мôй тыждневый заробокъ збôльшити.

— А знаешь, Миколка, що то такого заробокъ або пейда? — спытавъ по хвили отець.

— Знаю. Се грошѣ, якй платить вамъ босъ за те, що ему робите черезъ цѣлый тыждень, — вôдповѣвъ скоро хлопчина.

— Такъ. Отже видишь, тому що та тыжднева платня або заробокъ не выстарчае, щобы васъ всѣхъ по людски выживити, а я не есьмъ въ станѣ, анѣ не могу бôльше заробити, длятого мы бѣднй и такими зôстанемо.

— Длячого не можете бôльше заробити? — сказавъ Миколка. Сли той босъ, для котрого робите, не хоче вамъ бôльше платити, то попукайте другого боса, котрый бы платѝвъ бôльше.

— Я сподѣвавъ ся, що ты такъ скажешь, але оно не такъ иде. Я власне роблю у такого боса, що платить найбôльше за таку роботу, якъ моя.

— То нема рады, тато, на се, щобы вы заробляли бôльше? А отъ недавно вы оповѣдали, що належите до такои юніи, що помагае всѣмъ тымъ, що роблять таку саму роботу, якъ вы. То я гадаю, що вы всѣ — що належите до тои юніи — повиннйсьте разомъ домагати ся бôльшои платнѣ. Якъ не схочуть дати, то всѣ покиньте роботу, а тогды мусять бôльше заплатити.

— Ага, не такъ то легко, якъ тобѣ здае ся! — сказавъ отець, вздыхаючи и пригортаючи Миколку до себе. — Босы и фабриканты не такй дурнй. Не знаю, чи памятаешь, якъ тому три роки — тобѣ тогды кôнчивъ ся осьмый рôкъ — мы всѣ, якъ оденъ, покинули роботу, зайстрайкували и домагали ся высшои платнѣ. Мати може тобѣ о тôмъ оповѣсти. Шѣсть тыжднѣвъ мы не робили, терпѣли голодъ та недостатокъ мы и нашй родины и вкôнци выграли. Фабриканты пôднесли намъ платню о два доляры въ тыждень и приняли всѣхъ до роботы назадъ. Мы тѣшили ся, що поставили на своимъ, хочь властиво не було такъ чимъ тѣшити ся, бо двома долярами бôльше въ тыждень долѣ не поправишь.

Але радôсть наша не тревала довго. Ледво два мѣсяцѣ мы такъ працювали, значить такъ довго, нѣмъ не заспокоили сторниковъ, бучерôвъ и пекарôвъ, що пôдчасъ страйку звинили. Тогды босы перервали роботу, робили тôлько конче потрѣбну и давали еи лишь тымъ робôтникамъ, котрымъ сподобало ся. А тй, що були найчиннѣйшй въ страйку и ихъ помôчники не достали роботы, нѣбы задля недостачѣ роботы, а властиво по просту, але делѣкатно, ихъ выкинули немовь за кару. Тогды — видишь — и я стративъ роботу, бо мене яко чужинця также ненавидѣли.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.
The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.
Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зо стороны першои)

поручемъ, такъ що теперь и голцѣ трудно дôстатись пôдъ кола. Добра наука! Але чоловѣкъ вже въ гробѣ, а жена и 4 дѣтей сиротами безъ хлѣба.

Нашй Русины Гавріилъ Дзядикъ и Гр. Журавъ заложили ту перший рускій сторъ на Main Str. въ Derby, Conn. Всѣ Русины повиннй куповати тôлько у своихъ, бо тамъ дôстати можь все, що потрѣбне для хаты. Продають они такожь шифкарты, засылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже таньо и беспечно. Идѣтъ до своихъ, чому намъ все за свои грошѣ вытирати чужй куты!

Ал. Горбаль.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ

Важне для еміграитôвъ.

До 1-го сѣчня 1899 р. желѣзницѣ канадійски перевозили галицкихъ еміграитôвъ зъ Вінніпега до кождого мѣсця рускои кольоніи за дармо. Черезъ таке дѣло, куда бы ся нашй не пустили, не коштувало анѣ цента.

Зъ новымъ рокомъ 1899 желѣзницѣ змѣнили свое дотеперѣшне поведене въ той спосôбъ, що до поблизькихъ мѣсць кажуть платити новоприбувшимъ 2 центы за милю, а до подальшихъ 1 цнт.

Такій поступокъ для нашихъ бѣдныхъ людей дуже злый. Однакъ товариства желѣзничй нѣколи не бавлять ся въ милосердіе, лише въ выховане. Якъ довго пустй були степы далекй, такъ довго за дармо пускали людей, а наколи зобачили, що Галичане заков- нили въ двохъ лѣтахъ великй просторы землѣ, прійшли до заключеня, що хто хоче до своихъ дôстатись, нехай платить. Найбôльше нашихъ людей осѣло въ Албертѣ коло Едмонтону, куда теперь вôдъ дорослои особы жадають $10.35, до Саскатчеванъ $5.60, до Ассинобои $2.80. Отже въ кого есть бôльше дорослыхъ осôбъ, мусить выдати на подорожь богато гроша.

Задлятого нехай кождый добре собѣ розважить, и нехай ся не лудить надѣєю, що повезуть за дармо!

Думавъ бы-мь, щобы было найлучше еще осѣдати въ Манітобѣ, куда ѣзда дуже мало стоить.

То суть першй утрудненя для нашихъ въ Канадѣ; въ скорѣ, думаю, наступлять другй, а сли така масова еміграція потягне кôлька рокôвъ — сподѣватись належить, що цѣлковито Канаду запруть передъ Галичанами.

Добре бы було, щобъ галицкй газеты повторили тую звѣстку.

К. Геникъ.

БАРЫЛКА

Споминъ зъ рускихъ мясниць въ Америцѣ.

Де-хто бы подумавъ, що барылка, то така мертва, незнатна рѣчь, котра немає своихъ споминôвъ, своихъ радощѣвъ та грызотъ.

Де-жь тамъ!

Всьо на свѣтѣ мыслить, чувствуе, мае свою исторію. И святоянчикъ и бакциль холеричный и дромедарь, бѣгаючій по Сагарѣ, и навѣть кôлъ въ плотѣ и порожна барылка, що лежить въ каналѣ, могли бы намъ розповѣсти за свои дѣла, свои грызоты та свои надѣѣ.

Лишь треба вмѣти розмовляти зъ дѣлами „рукъ божихъ“, вслухати ся въ ихъ гамôръ, а дôзналибысьмо ся, яка нужда неразъ давить, або яка радость розпирае дрôбне тѣльце метелика або дикои рожѣ.

Я на разѣ хочу оповѣсти исторію порожнои барылки, котру случайно надыбавъемъ на одной зъ передмѣйскихъ улиць. Було то вже пôдъ вечеръ.

Сонце своимъ червонавымъ свѣтломъ обляло мѣ-

Я задержавъ ся, щобы налюбоватись змѣнными кольорами, розличными по дахахъ фабрикъ, церквей та по похиленыхъ горахъ, коли я наразъ почувъ щось дивного якъ бы шелестъ листя або журчане доганяючого себе потока. Вслухавшись я завважавъ, що тй голосы продиралися зъ барылки, котра недалеко може зъ якихъ десять крокôвъ лежала вôдъ мене. Приступивъ-емь близше и мôгъ докладно вôдрôжнити слова:

„Чоловѣче, поможи менѣ вылѣзти зъ того болота и смороду, а не пожалуешь того нѣколи.“

Позаякъ люблю добре робити и найменшому сотворѣню, длятого оперъ-емь ногу на барылку и попхнувъ еи такъ сильно, що скотила ся зъ улицѣ ажь на пустарѣ, розложенй надъ рѣкою. Ту доперва надъ самымъ берегомъ затримала ся барылка и почала такъ балакати:

„Дякувать тобѣ чоловѣченьку за зроблену менѣ услугу. Не звѣришь, яка я вдячна тобѣ за те копнене ногою. О такъ! Ту буду могла спокôйно лежати и прислуховати ся плюскотаню филь водныхъ, а тамъ на улици такій гамôръ, шумъ, проклоны. Страшно лежати тамъ на улици, особенно въ ночи. Каждый пяниця, волоцюга перейде попри тебе копне и плюне и проклене, коли увидить, щось порожный небоже. Три тыжднѣ терпѣла я страшнй муки въ отсѣмъ каналѣ, зъ котрого мене передъ хвилею выратувавъ ты, але тй муки були роскошею въ порôвнаню до тыхъ терпѣнь, якихъ приходило ся менѣ зазнати ночею въ помешканю однои рускои родины...

Вôдъ довшого вже часу спочивала я въ складѣ пива въ мѣстѣ, коли одного разу вечеромъ прійшло двохъ хлопôвъ, пôрвали мене на плечѣ и вкинули на вôзъ. Зъ початку стало менѣ якось весело, бо зобачила-мь трохи голубого неба и могла вôдôтхнути свѣжимъ воздухомъ, але та веселôсть перейшла сейчасъ въ сумъ и бôль.

По годинѣ ѣзды скинули мене передъ якимсь низкимъ домкомъ, зъ котрого далесь чути звуки музики и крикъ.

Ага, подумала я собѣ, то певно притаскали мене на весѣле. Що-жь, трудно. Треба имъ веселитись, така то вже судьба насъ барылокъ зъ пивомъ.

Однакъ я помылила ся. То не було весѣле, лишь хрестины. Въ хижинѣ сидѣло навколо стола зъ десять мущинъ и стôлько жѣнокъ.

Лиця мали червонй, очи блискучй.

Якъ лишь той лотръ вкинувъ мене до хаты, приняли мене оплесками и выбухомъ радости такъ якъ голоднй вовки пріймають вôвцѣ або дике яке племя муринôвъ бѣлого чоловѣка. Сейчасъ взяли ся до мене. Вбили ми чôпъ въ бôкъ и почали ссати шклянку за шклянкою. Гамôръ взмагавъ ся. Чимъ менше було въ менѣ плыну, тымъ бôльше шалѣли люде, навѣть хора жѣнка зъ дитяткомъ при грудяхъ и та шалѣла и она пила, а маленьке ество, котрому щоино пôпъ положивъ крестъ Христовъ на чолѣ, дивило ся здивоване, згôршене, и перебиранемъ нôжокъ и крикомъ обявляло свое невдоволене.

— Хоче ся ему пити тай верещить! — завважавъ оденъ зъ запитыхъ.

— Дати ему скоштовати!

— Такъ есть! — заричали иншй и зближили ся до дитяти зъ шклянками пива. Нѣхто его не боронивъ, отже отворили усточка дитятка и ляли гôркій, смердячій плинъ до горла квилячôй дитинцѣ.

Опôсля не квилило вже бôльше, утихло а розрадована голота, що успокоила дитя, взяла ся за боки и почала гуляти ажь до нестямы. Наразъ вырвавъ ся крикъ зъ устъ матери; крикъ на пôвъ пяной, на пôвъ шаленои жѣнки. Тримала дитинку на рукахъ якъ кусникъ штивного патика и верещала мовь бѣснована.

— Смотрте лемъ, Ваньо не жие!

Не жило дитя.

Напруженй мовь струны ручки и нôжки и отворенй шклянй очка свѣдчили о смерти новонарôдженого. Забили его, отруѣли его пяницѣ.

Мною потрясъ дрощь страху и обуреня. Якъ низко упадають тй, котрй величають ся бути короною сотвореня и панами свѣта.

Що дальше дѣяло ся въ тôмъ проклятôмъ и нещастнôмъ домѣ, не знаю, бо скоро лишь высушили мене гостѣ, взяли вповъ и середъ смѣху та глуму выкинули на улицю. Однакъ лѣпше было терпѣти зимно, вонячôсть и мерзку вохкôсть улицѣ якъ дивитись на пониженє чоловѣка.

НОВИНКИ

Посвѣдчене.

Получивъ-емъ $15.00 яко посмертну запомогу вôдъ „Р. Н. Союза“ по смерти моси дѣтины Анны, що упокоила ся въ другôмъ роцѣ житя — за що сердечно дякую и желаю, щобы всѣ дѣти рускй якъ найскорше стали членами нашого „Р. Н. С.“

Mayfield, Pa., 18. лютого 1899.

Осипъ Дзвôнчакъ.

СВѢДКИ:
А. Шляпта.
П. Корба.

Щасте чи нещасте.

Одна руска дѣвчина зъ Ню Йорку, три разы въ трехъ тыждняхъ приготовлялась до шлюбу, по двохъ женихôвъ, коли прійшла выбератись до шлюбу, замѣнились въ „пару“ тай пôшли зъ вѣтромъ, ажь доперва третый дотримавъ слова. Най се буде остатный разъ, бо на дальше будемо публично подавати имена тыхъ (пеннсильвенійскихъ) „мудрагелѣвъ“, що хотять вôдъ дѣвчины грошѣ выдурити, тай потому гôрше вôдъ злодѣя утѣкати. Чоловѣче, краденымъ не доробишь ся!

Чи мала-бъ се бути правда?

Зачуваемо, що при послѣднихъ выборахъ въ Mayfield, Pa. не выбрано анѣ одного Русина зъ 6 кандидуючихъ на рôжнй уряды мѣсцевй. За те выбраный зôставъ скваеромъ жидъ Ike Mendelson. Если се правда, то Русины мейфільдскй потримали ся на сей разъ дуже лихо. Ицко Мендельсонъ се сторникъ и готельникъ мейфільдскій, зъ котрымъ жаденъ Русинъ не годенъ конкуровати, бо всѣ майже берутъ у него. Мы хотѣли бы на кождый выпадокъ дещо бôльше вчути вôдъ самыхъ мейфільдчанъ про сй выборы.

Найбôльше яйце на свѣтѣ!

На островѣ Мадаґаскарѣ, знайдено яйце одной великаньской птицѣ, въ котрôмъ може змѣстити ся 150 курячихъ яєць або 2 ґальоны плыну. Теперь находить ся оно на выставѣ въ Парижу.

— Въ New York-у оденъ молодый хлопець (22 лѣтъ старый) дôставъ помѣшане розуму, зваріьовавъ. Причиною було надмѣрне курене цигаретковъ.

Похороненый живымъ.

Ню Йорска газета „World“ подала слѣдуючу новину: Въ мѣстѣ North Tonawanda, N. Y. запримѣтивъ гробарь, що шкло на трумнѣ, въ котрôй лежавъ James Rigley, цѣлкомъ побите. Коли подививъ ся въ трумну зобачивъ, що убране въ котрôмъ бувъ Rigley похороненый цѣлкомъ поторгане и закервавлене. Руки и ноги були въ иншôй позиціи якъ тогдѣ, коли зложено его до трумны. Давъ знати власти и Rigley-а выпято зъ трумны для переконаня ся, що було причиною высше описаного. Прійшло богато доктôрôвъ, котрй утвердили, що Rigley бувъ похованый живый лишь заумерь, упавъ въ твердый сонъ, що называе ся „летаргъ“ и доперва въ трумнѣ пробудивъ ся. Нѣхто того не зауважавъ и нещастный по довшихъ мукахъ умеръ. Rigley терпѣвъ на „грипъ“ и заснувъ въ середу, а въ суботу его похоронено безъ огляду доктора. Бувъ асекурованый въ кôлькохъ асекураційныхъ товариствахъ, котрй нехотять теперь фаміли выплатити належиту суму за тое, що Rigley не умеръ натуральною смертію, а черезъ недоглядъ бувъ похороненый живый. Подобнй выпадки бувають часто, тому тутъ подаю ознаки, по котрыхъ можь пôзнати, чи чоловѣкъ умеръ чи заснувъ: 1) Если поставимо запалену свѣчку пôдъ нôсъ то если чоловѣкъ тôлько заснувъ, поломѣнь буде рушати ся, якъ коли бы хто на ню зъ легка дувъ; 2) Если потиснемо пальцемъ тѣло такого, що заснувъ, опо въ тôмъ мѣсци побѣлѣе, подôбно якъ здорового чоловѣка; 3) Тѣло не тверде, но якъ здорового згинае ся; 4) Коли отворимо руку она назадъ не вертае ся до даного положеня, и такй иншй признаки, подобнй до спячого чоловѣка.

— До 10 тысячь ишпаньскихъ жовнѣрôвъ, що вернули зъ Кубы, жебрае по улицяхъ о кусникъ хлѣба. Та не лишь Ишпаньцѣ такъ роблять, бо и ту въ Сполуч. Державахъ есть чимало такихъ жовнѣрôвъ, що брали участь въ вôйнѣ, а теперь суть безъ занятя и задля браку помешканя спять въ поліційныхъ стаціяхъ.

— А не моглисьте знову вспôльно застрайкувати? — спытавъ Миколка.

— Нѣ, не могли, Каса юніи була пуста, бо грошѣ розôйшли ся пôдчасъ страйку и юніи грозивъ упадокъ; а крôмъ того зближала ся зима. Фабриканты зъ малою шкодою для себе могли спокôйно и на цѣлу зиму перервати цѣлкомъ роботу, а до нашихъ родинъ загостили бы: голодъ, холодъ и нужда. Кождый хапавъ роботу, яка попала ся и бувъ радъ, що дôставъ таку саму платню, яка була передъ страйкомъ. О платни, що выборолисьмо страйкомъ, не можь було и згадати, а о вспôльнôй роботѣ юніи и подумати! Деякй мусѣли пристати ще на меншу платню, а иншй цѣлкомъ не дôстали роботы, бо босы вписали ихъ на чорну лісту.

— Що то таке чорна ліста? — запытавъ смутно малый Поступишинъ.

— Чорна ліста, се такій папѣръ, на котрый вписують босы имена всѣхъ тыхъ робôтникôвъ, що до страйку причинили ся и нимъ предводили. Фабриканты — маешь знати — мають такожь свои юніи, они розсылають такй лісты другимъ, а всѣ дають собѣ слово тыхъ бунтôвникôвъ — якъ насъ называють — до роботы не принимати.

— Тато, то чи годить ся такъ робити? Чи то вôльно бѣдныхъ людей и ихъ родины силомôцю пхати въ нужду? Чи тому не можна зарадити? — розпытувавъ розцѣкавленый хлопчина.

— Певно, що не годить ся и не вôльно, мôй сыну! — обяснявъ дальше Пилипъ. — Але що порадишь? Видишь, тй босы и фабриканты, то самй богатй люде; ихъ люде сидять по судахъ и судять; ихъ люде выдають права и пильнують интересôвъ такихъ, якъ самй. А прійде коли що до чого, то крôмъ того спроваджують за грубй грошѣ для себе найлѣпшихъ адвокатôвъ, а тй вже такъ крутять и накручують, що правда и право все не по сторонѣ робôтника. Ось тому два роки въ Газелтонѣ пенсильвенійскôмъ, пôдчасъ страйку, пострѣляли богато людей, мѣжь котрыми и нашихъ не бракувало, та що имъ за те стало ся? Нѣчо! Ще потôмъ хвалили ся по газетахъ, що се найлѣпше лѣкарство на неспокôйного духа мѣжь робôтниками.

— А чому роблять урядниками такихъ людей?

— Та-жь, знаешь, що урядникôвъ, що судять и выдають права, выбирають всѣ горожаны.

— То видко, що богатыхъ людей мусить бути бôльше, — сказавъ, перерываючи Миколка, — сли потрафлять выбрати своихъ людей.

— Де тамъ бôльше! — заговоривъ пôднесенымъ голосомъ Пилипъ. — Ихъ дуже мало. Не знаю чи на сто бѣдныхъ выпаде и оденъ богатый. Але, видишь, они захопили всю власть въ свои руки и завдяки легко-душности и глупотѣ бѣдныхъ тримають ся дальше. Прійдуть выборы, то рôжными штучками и обѣцянками такъ покрутять людьми, що утримають ся при давнôмъ. Та маса бѣдныхъ, котрй властиво выбирають, то самй робôтники, що наганяють самй на себе бѣду. Такихъ робôтникôвъ, щобъ розумѣли свои интересы и причины свого нужденного становиска, ще дуже мало; величезна бôльшôсть дивить ся на хвилеву користь и рада, коли вдасть ся де-що уторгувати, а не дивить ся впередъ себе и на будучнôсть. Але прійде часъ, що всьо то скôнчить ся и мы не будемо нарѣкати на бѣду, сли всюда будемо мати своихъ людей, що будуть дбати за интересы робôтникôвъ.

— А теперь знаешь, чому мы бѣднй? — спытавъ Пилипъ.

— Знаю, знаю, тато! — вôдповѣвъ весело Миколка. — Коли въ мѣстѣ, въ судѣ и тамъ, де выдають права, будуть сидѣти люде, що будуть дбати за такихъ, якъ мы, то буде намъ лѣпше.

— Такъ, такъ! — сказавъ Пилипъ Поступишинъ, дужче притискаючи до себе и цѣлуючи въ чоло малого Поступишина, — буде намъ лѣпше, але того я вже не дочекаю, хиба ты. А теперь иди спати, бо вже часъ; пôзнѣйше довѣдаешь ся бôльше.

Або...

Псаломъ Давида.

Мѣжь царями и судіями
На радѣ великôй
Ставъ земныхъ владыкъ судити
Небесный Владыка.
„Доколѣ будете стяжати
И кровь невинну розливать
Людей убогихъ, а богатымъ
Судомъ лукавымъ помагать?
Вдовѣ убогôй поможѣте!
Не осудѣте сироты
И выведѣть изъ тѣсноты
На волю тихихъ, заступѣте
Вôдъ рукъ несытыхъ!“
Не хотять
Пôзнать, розбити тьму...
И всуе Господа глаголы,
И всуе трепетна земля

. . . .
. . . .

И вы вмрете, якъ и князь вашъ
И вашъ рабъ убогій.

Встань же Боже, суди землю
И судей лукавыхъ!
На всѣмъ свѣтѣ твоя правда
И воля и слава.

Т. Шевченко.

Школа для сельскихъ господынь

Розмахавъ ся галицкій соймъ, котрый теперь скликано для нарады надъ добромъ того краю. Хоче поправити чи выкривити все, а мѣжь иншими добре єсли вже и до сельскихъ господынь. Ведене господарки селянками є лихе, не умѣють вôдповѣдного выску тягнути зъ домашного господарства. Куреи не кильнуються, гуси худѣ, качокъ годують мало, масло роблять зле, сыръ такожь не добре, зъ молока не тягнуть вôдповѣдного зыску, стравы варять по старосвѣтски и лихо. Давай ихъ въ науку и то двôрочну, а выучать ся на паньскôй кухни, лицѣ. Бо цѣла школа, призначена пробы для сельскихъ господынь, такъ мае бути уряджена и такъ мае довго забирати дѣвчатамъ часъ (два роки), що сельскôй господинѣ зъ неи корыстати не будуть.

И хоть Выдѣлъ краевый пише, що та школа мае называти ся „для сельскихъ господынь", то ходити буде лишь о те, щобы она достарчувала для двôрскихъ ключницъ, кухарокъ, покоєвокъ и т. д.

Паны соймовй зъ рѣдкою у нихъ щиростю говорять, що ихъ жѣнки лихо господарять и потребують розумныхъ пôдручницъ. Абы имъ такихъ достарчити, мае сышчити цѣлый край на разѣ лишень 45.000 злр. на ту школу.

Забуваютъ паны, що якъ цѣмъ школы бракъ, то повинный хоть трохи обмежити выдатки на розпусту за границями и зъ тыхъ ощадностей закладали бы собѣ школы, якй бы лишь захотѣли. И за се спôткали бы ихъ навѣть вôдъ насъ лишь похвалою. Таку школу заложила вже навѣть Замойска, бо она розумѣе, що на ньскую цѣль лишь паны ложити повинни, але сягати заразъ по хлопскій грошѣ на таку школу, то за велика смѣлость!

Додати треба, що соймъ, задивив мѣжь предметы науки тыхъ господынь реліґію та польску мову и польску исторію, забувши цѣлкомъ за рущину, зна чить, анѣ думае, щобы руск господынѣ въ той школѣ коли небудь учили ся того предмету. Але руской грошѣ на школу возьме...

Зъ Филиппинъ

Филиппиньскй повстанцѣ вмѣсь разъ бôльше приходять до розуму. Побачили они, що въ отвертôй войнѣ нѣчо не вдѣють зъ добре вправленымъ войскомъ Американцѣвъ, тожь напали поодинокй малй вôддѣлы, держать войско въ вѣчнôмъ поготôвлю черезъ що мучать ихъ дуже, не дають имъ выпочинку. Кажуть навѣть, за заграничными газетами, що Американцѣ мусѣли, два разы уступати передъ силою Филиппинцѣвъ, котрй теперь ажь дознали ся, що ихъ стрѣльбы несуть далѣше якъ американьскй, то-жь можуть на нихъ стрѣляти зъ далека и ранити ихъ а самй стояти на беспечномъ мѣсци. Теперь на Филиппины посылають бôльше войска, бажаючи вôдразу здавити розрухи крайовцѣвъ и зневолити ихъ до признаня надъ собою управы Американцѣвъ.

Исторія целѣндра.

Въ львôвскôй газетѣ зъ дня 16. сѣчня 1697 р. читаемо слѣдуючу веселу повѣсть: „Пана Джана Гетерінґтона, купця, заскаржено передъ судъ и мусѣвъ зложити бôль $500 за те, що першій на годову наложивъ „коновку" (цилѣндеръ чорный) и якъ выйшовъ на улицю, то конѣ подохали зъ страху, дамы млѣли и падали на видъ страшного опудала, дѣти верещали зъ переляку, навѣть псы брехали... Но поволи люде привыкали ся до ношеня цилѣндрôвъ.

55-тый конгресъ.

Пятьдесять пятый конгресъ, званый весняный, закôнчивъ ся дня 5. марта въ полудне, 10 хвиль по 12 годинѣ. Мавъ вôнъ, пôсля конституціи, закôнчити ся точно о год. 12, але що вôнъ годины передъ тымъ завважали, що треба буде кôлька хвиль на формальности замкненя, тому приказали дверникови цофнути сказôвки годинника о 10 хвиль въ задъ, що той и зробивъ середъ веселого смѣху зобраной публики. Той конгресъ мавъ найбôльше роботы зъ усѣхъ попередныхъ, залагодивъ богато справъ и ухвалив найбôльше грошей на розличнорода цѣли.

Подяка.

Симъ складаемо щиру подяку нашому дорогому братству св. Петра и Павла, которого предсѣдателемъ есть ч. Теодоръ Цѣсляк, якъ также и всѣмъ членамъ комитету балевого такъ зъ братъ якъ и зъ парохіи, котрй дуже ревно сповняли свôй обовязокъ, заняли ся розпроданемъ тікетôвъ, а що найважнѣйше, утримовали черезъ цѣлый часъ яко найкращій порядокъ. за що удостоили ся похвалы и въ англійскихъ газетахъ вôдъ Американцѣвъ. Немешна подяка належить ся и для братствамъ св. Ольги зъ Ню Йорку, Бруклина, Блумфилду и Джерзи Сити, которй то сестры явили ся на балю въ комплетѣ и такъ: зъ ню йорске, пôдъ проводомъ предс. Марія Тузь, бруклиньске пôдъ проводомъ Матроны Романикъ, блумфилдске пôдъ проводомъ предс. Антоніи Козакъ, а джерзи ситске пôдъ пров. предс. Теодозіи Марковичь. Всѣ тут. школярѣ зъ фанапригравали на вечери и тотъ ся по цѣлотсами, а въ концѣ отъ декламаціями и спѣвами, а также и сестры и браття зъ братствъ, за що удостоили ся грôмкихъ оплесковъ. Подяка належить ся всѣмъ гостямъ, такъ мѣсцевымъ якъ и замѣсцевымъ, що прибули на напь баль церковный, бо и доходъ на церковь есть красный.

Jersey City 25. фебр. 1899.

За комітетъ церковный:
О. Николай Подгорецкій.
Стефанъ Яцевичъ.
Михаилъ Ющакъ.

— Въ Кольорадо, Утагъ, Идагѣ и Ваємингъ мають женщины цѣлковите право голосованя, а въ 23 другихъ провинціяхъ вôнъ. Американскй жѣнки право голосованя при выборѣ урядникôвъ, муниципальныхъ и педагогичныхъ. — выховавчихъ.

— Чи знаете, що слѣдуюча конвенція „Руско-Народного Союза" буде на тôмъ плейсѣ, где буде найбôльше членôвъ? Чи хочете, щобы у васъ була конвенція? Если такъ, то записуйте ся до „Союза."

Левъ и оселъ

(Сказка.)

До льва тихо лежачого
Оселъ приступивъ
Каже єму: О, безумный,
Ты лихо водивъ!
Чого лежишь ту лѣнивче
Зъ вежда уступай,
Бо сегодня вôдчинимъ ся
Вже для ословъ рай!
Мы: тобѣ ся приглядали
Якъ водивъ ты всѣхъ,
Нынѣ вже тебе пускаемъ
На загальный смѣхъ!
Теперь будемъ мы радити,
А ты въ кождый часъ
Винненъ точно, въ кождôй справѣ
Вже слухати насъ!
Въ нашой радѣ вже рѣшена
Вся твоя судьба!...
Обернувъ ся и ногами
Почавъ бити льва.
Левъ на тое отвѣчае:
Хочь дознаю скорбь,
Но зъ ослами не думае
Левъ стати до борбы!...
Такъ чоловѣкъ кождый мудрый
Якъ левъ поступае,
Вôнъ на всѣ напады дурнй
Цѣлкомъ не зважае!

Куцепько.

— Въ Winnipeg, Manitoba, Canada, Францъ Косиньскій занимаєсь пасѣчництвомъ и выробомъ дуже добрыхъ улѣївъ Дзержона. Хто бы зъ любителѣвъ пасѣчництва въ Канадѣ потребувавъ такихъ улѣївъ, най пише на адресу: Mr. Franc Kosinski, 418 King Str., Winnipeg, Man., Canada.

Посмертнй вѣсти.

Дня 24. м. м. мѣсяця, упокоивъ ся членъ бр. св. Василія Великого и „Р. Н. Союза", Николай Шлихта, зъ Priceburg, Pa. Причиною смерти бувъ паралѣжъ. Небôжчикъ походивъ зъ села Вислока, сяноцкого повѣта, мавъ 28 лѣтъ и оставивъ въ краю жену и кôлькохъ братьвъ. Похороны вôдбулися въ недѣлю дня 26. февр. при здвизѣ великого числа народа, помимо непогоды. На похоронѣ кромѣ мѣсцевого священника о. Ардана також було присутный о. Т. Обушкевичъ зъ Mayfield. Дорогою зъ дому до церкви, а зъ церкви на цвинтарь приграваля майфильдска руска банда, а братство Вас. Вел. въ унiформахъ вôдвело домовину ажь на цвинтарь. Вѣчная ему самять!

Андрей Костикъ, л. 46 родомъ зъ Щавника новъ. Новый Санчь, членъ „Р. Н. Союза", замешкалый въ Mayfield, Pa., зôставъ убитый въ майнахъ Egirton Coal Co. дня 22. лютого с. р. Небôжчика подставильна фiлярь въ тôмъ урвавъ ся камень и убивъ его на мѣсци. Зоставивъ жену и двое дѣтей. Вѣчная ему память!

Денисъ Головякъ, зъ Mt. Кармель, Pa. уноковивъ ся дня 28. лютого по короткôй а тяжкôй недузѣ. Нѣ личавй похороны вôдбули ся дня 2. марта рано. Покôйный походивъ зъ Черткôвського, повѣта Грибôвъ въ Галичинѣ, лишивъ ту въ Америцѣ жѣнку и четверо дѣтей. Належавъ вôнъ до „Р. Н. Союза" и до мѣсцевого братства св. Димитрія, котре справило ему похоронъ и явилось на нѣмъ въ повнôй параде.

Вѣчная ему память!

Дещо цѣкавого.

— Въ Ню Йорку єсть 1,805,880 людей, котрй мають грошѣ въ касѣ ощадности, а на кожду голову пересѣчно выпадае $424.69.

— Россійскій звычайный салдатъ отримує на рôкъ лише 3 рублѣ платнѣ, а его щоденна пожива складае ся головно зъ: зупы, и соли, бо мяса дуже рѣдко достають и зъ двофунтового житного бохонця хлѣба.

— Въ Хинахъ є реліґійный звычай, що если мужь умре скорше вôдъ жены, то жену живцемъ закопують разомъ зъ мужомъ... Если-бъ у насъ, борони Боже, бувъ подôбный звычай, то жадна женщина не хотѣла-бъ выходити замужъ!

— Една машина выраблае тижднево 1¼ міліона игол.

— Вартость воєнныхъ кораблѣвъ въ Сполуч. Державахъ выносить 42 міліоны, 393 тысячь 192 дол.

— Берлінъ, столиця Пруссъ, числить міліонъ, 805 тысячь мешканцѣвъ.

— Сполученй Державы заплатили въ послѣднôй войнѣ надъ 3 міліоны доларôвъ за телеграфічнй приряды.

— Нѣмецкй капиталисты хотять получити нѣмецкій берегъ зъ американьскимъ пôдводнымъ телеграфічнымъ дротомъ.

— Въ послѣдныхъ часахъ въ Нѣмеччинѣ за образу маестату скарано богато особъ, всѣхъ ихъ кара выносить 2.600 лѣтъ вязницѣ.

— Коли одного американьского богача запытали, якою дорогою можь дôйти до богатства, вôдповѣвъ: „Май сильну волю и зачинай смѣло, а будешь певнымъ побѣды."

— Копальники золота въ Аляскѣ пошукують жѣнокъ въ цѣли заключеня подружжя. На ихъ оголошеня не вôдповѣдае нѣхто, бо кожда жѣнка переєвѣдчена, що лучше скромне житє, безъ небеспеченьствъ, якъ выгоды, получена зъ вѣчнымъ страхомъ утраты житя въ убійчомъ климатѣ.

— Мешканцѣ Сполучен. Державъ выходжують денно чобôтъ за 1 міліонъ доларôвъ.

— Дуже богато выпадкôвъ глухоты повстае у дѣтей черезъ торгане за уха.

— Въ Льондонѣ основало ся асекураційне товариство парасольне. Если заасекурованый чоловѣкъ докаже, що єму зôставъ украденый парасоль, то отримае асекурацію.

— Въ Швайцаріи въ кантонѣ (округѣ) Цюрихъ на 339.000 мешканцѣвъ є божевôльныхъ (хорыхъ на голову) 3261, а въ Галичинѣ цѣла польска шляхта мае „розмягчене мозгу".

— Маєтокъ Англіи разомъ зъ кольоніями выносить 40.000 міліон. доларôвъ.

— Вычищене одного военного корабля зô споду коштуе $20,000.

— Найбогатшій копальнѣ золота на свѣтѣ мае Ротшільдъ (Жидъ).

— Перша державна почта основана була въ Англіи 1581 р., въ Франціи 1642 р., а въ Америцѣ 1710 р.

— Оселедець плодить рôчно 30,000 яецъ.

— Дирекціи не позволяють капитанамъ корабельнымъ возити зъ собою женъ, бо въ разѣ якои нещастя на морю они не ратовали бы скорше пасажерôвъ, але свои жены.

СМѢШНЕ

ТРИ ДУМКИ.

Вѣзъ мужикъ на ярмарокъ пана зъ жидомъ; тôлько дорогою вôсь поломилась, мусѣли заночувати середъ шляху.

— Ну що-жь ласкавый пане, каже мужикъ, я зъ того не виненъ, що така причина впала, але вже теперь кладѣте ся спати, де хочете.

Ну, панъ положивъ ся на килимку пôдъ деревомъ, жидъ на возѣ, а мужикъ, фірманъ той, бѣля коней, на облозѣ (наглядати, щобъ часомъ коней не покрадено). Ну, нѣчого, лѣтньои поры нôчь тепла; а зоряно такъ, що не надивитись! Лежать усѣ трое та и думають кожень свое. Панъ лежить, дивить ся на небо тай медитуе:

— Отъ же и на небѣ не однаково: однй зорѣ меншй, другй бôльшй, знати-бъ то шляхетнѣйшй, благороднѣйшй. А цѣкавый бы я знати, за кого-жь мѣсяцъ промѣжъ зорями, чи то за короля, чи то за пана?

Мужикъ дививъ ся, дививъ ся на небо тай каже:

— Хорошо, Господи, якъ хорошо на небѣ святому! а все лѣнше, що небо такъ высоко, а то люде и небо помежували-бъ: вельможнй та жиды забрали-бъ бôльшй кутки, а иншимъ бы меншй достались, а якъ кому, то и нѣчого-бъ не досталось.

А жидъ позирнувъ угору, покрутивъ головою тай помысливъ.

— Гіть! — а що то якъ бы въ мене стôльки грошей було, скôлько зôрокъ на небѣ? ой вай міръ! може-бъ и на процентъ не дававъ!..

Михалко иде зъ батькомъ на поле. Зъ одныхъ ворôтъ вылѣтае песъ и лае ажь луна иде, а Михалко зъ страху сховавъ ся ажь пôдъ полы батьковои опаньчѣ.

— Не бôй ся, сыну, той песъ, що брехе то не кусае, ты-жь тое знаешь.

— Та я тое знаю, вôдповѣдае Михалко не попуская ючи ся батьковои полы, — але чи той песъ тое знае?

Одинъ убогій просивъ въ недѣлю рано въ однôй гостинницѣ зôбраныхъ гостей о милостыню. Гостѣ сидѣли при столахъ, ѣли и напивались.

— Умилосердѣть ся надъ бѣднымъ чоловѣкомъ и запоможѣть...

— А не пôйдешь ты! — каже оденъ зъ гостей — не знаешь що нынѣ недѣля. Якъ смѣешь жебрати пôдчасъ богослуженія въ церквѣ!.., Рушай...

— Не гнѣвайтесь на мене ласкавй панове, що я вамъ перешкаджаю въ вашôмъ набоженьствѣ!..

Судія: — Гершь Берклесъ, тебе за злодѣйство уже десятый разъ сюда привели, чому ты не поправишь ся якъ Сруль Хапкелесъ и не станешь якъ вôнъ порядным чоловѣкомъ?

— Кобы то я хоть разъ мавъ таку добру способнôсть, якъ вôнъ хапнути хоть 500 тысячь наперкôвъ, або кôлька разôвъ порядно збанкротувати, то и я ставъ бы такожь порядным чоловѣкомъ!...

Пенсильвенѣйскій женихъ.

Прійшовъ Иванъ въ Америку,
Тяжко въ майнахъ вôнъ працюе,
Заробивши троха грошей,
Женити ся вôнъ думае...

Бо тяжка робота
Красу знѣвечила,
Лице его вже старѣе,
Горбина зробилась..

Думае вôнъ и гадае:
Якъ такъ дальше буде,
Посивѣю и встарѣюсь,
Высмѣють ся зъ мене люде.

— Пôйду — каже — до Ню Йорку
Тамъ рускй дѣвчата,
Выберу я собѣ таку,
Що буде найкраща!...

Тай оженю ся зъ такою,
Котра мае грошѣ,
И зачну я газдовати,
Якъ газдують иншй.

Заразъ кинувъ пікъ и шуфлю,
Чистенько умывъ ся,
Пôдголившись у барбіра
Красненько убравъ ся.

— Иду — каже — до Ню Йорку
Жены собѣ поглядати.
Не буду вже самъ ходити,
Хочу газдовъ стати.

Попрацавъ ся вôнъ зъ газдыньовъ,
Въ „гавзѣ" му всѣ дали руки;
Вбѣгъ на „діпо", купивъ тікетъ
Ажь до Джерзи Сити.

Всѣвши на тренъ уже ѣде,
Тай такъ си думае:
Зъ таковъ буду я женить ся,
Що найбôльше грошей мае...

Якъ приѣхавъ до Джерзи,
Пôйшовъ до Филипа,
До руского салюністы
На шкляночку пива.

Выпивъ одну, выпивъ другу,
Росказавъ всѣмъ у салюнѣ,
— Пійте хлопцѣ, що хочете,
Я зъ Пенсильвеніи!

Хлопцѣ его обступили,
Тай стали пытати:
— Чи до краю вы ѣдете?
— Чи прійшли женитись?...

— Та я — каже нашъ Иванъ, —
Радъ-бымъ собѣ жену найти,
Але хочу, щобы зъ грôшми,
Бо я самъ богатый.

Хлопцѣ ему порадили,
Щобъ трохи зачекавъ,
Бо въ Ню Йорку на суботу
Буде великій баль.

— Тамъ вы собѣ выберете
Дѣвча до вподобы,
Буде красне и молоде,
А грошей — якъ половы...

Зачекавъ вôнъ до суботы,
Зъ хлопцями ся забавляе,
Що-бъ го на „баль" провадили,
Бо вôнъ самъ не знае.

У суботу ранесенько
Ставъ ся Иванъ убирати,
Йде на „баль" до Ню Йорку
Жены для себе глядати.

Сѣвъ на „феру", тай думае,
Що на „бали" —
Красна дѣвчина, богата
Мусить его жена бути.

Прійшовъ на „баль", ставъ при дверехъ,
Тай выпростовавъ ся,
Поглядае на дѣвчата
Котра зъ нихъ найкраща.

Вконци ему сподобалась
Лишь одна дѣвчина
Й молода и хороша,
На лици червена.

Та поспытавъ вôнъ ся еѣ:
— А якъ ты ся называешь?
Скажи менѣ все поправдѣ,
Кôлько грошонять ты маешь?

Дѣвчина ажь зрумянѣла,
Вытрѣщила очи:
— А що вамъ до того
Кôлько маю грошей?!...

— Та бо я тебе дѣвчино
Собѣ сподобавъ,
И якъ маешь много грошей,
За жену бымъ тя взявъ.

— Идѣть собѣ геть вôдъ мене,
Я вашовъ не можу бути,
Бо вы мене не любите
Тôлько мои грошѣ.

Станувъ Иванъ знову пôдъ стѣновъ,
И знову поглядае,
Но якось ему инша,
Вже не подобаесь.

Та маленька, та высока,
Та зле выглядае,
И нашъ Иванъ безъ милои
Зъ „балю" повертае...

Застаравъ ся бѣдачиско,
Грошѣ прокельтовавъ,
Сѣвъ на „тренъ"
И безъ жены до дому поѣхавъ.

Викторъ Гладикъ.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.